

8 de març de 2018

NOTA DE PREMSA

El primer informe del CAC sobre *fake news* a Internet mostra que les notícies falses sobre gènere reforcen la discriminació envers les dones

- **L'estudi del Consell revela el procés de construcció de les *fake news*, l'abast de la viralització i el discurs que produeixen**
- **L'informe mostra que notícies falses, com ara que el Govern d'Islàndia pagarà 1.800 euros al mes als homes que es casin amb dones islandeses, supera el milió de visualitzacions a YouTube**
- **Una altra notícia falsa viralitzada per Internet va ser que la Universitat d'Oxford donaria 15 minuts més de temps a les dones per fer els exàmens**
- **El CAC, mitjançant el programa eduCAC, crea una unitat didàctica per ajudar a detectar les *fake news***

Un informe del Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC) sobre les *fake news* a Internet en relació amb les notícies de gènere mostra com aquestes reforcen la discriminació envers les dones, ja que, arran de la viralització, acaben creant un relat creïble per a una part de la població. L'estudi analitza els processos de construcció de les *fake news*, l'abast de la difusió i el discurs que produeixen.

És tracta del primer estudi sobre el fenomen de les *fake news* que elabora el CAC, en aquest cas circumscrit a l'àmbit de les notícies de gènere. La previsió del Consell és implementar una metodologia adequada per abordar l'anàlisi de les *fake news* en altres àmbits, com ara el social, el sanitari o el polític.

L'informe, aprovat pel Ple del CAC en la sessió duta a terme ahir, 7 de març, ha estat enviat al High-Level Group (HLEG) on Fake News and online disinformation creat per la Comissió Europea. L'estudi del CAC analitza un total de 12 notícies falses que es van viralitzar per les xarxes socials i per les plataformes d'intercanvi de vídeos.

Pel que fa a la construcció de les notícies falses, l'informe mostra que hi ha una casuística diversa: en primer lloc, hi ha la via de la creació d'una falsedat *ex-novo*, sense cap relació amb un fet real; en segon lloc, s'ha detectat la modificació del significat d'un fet totalment o parcialment real, pel sistema de distorsionar-lo, d'ocultar part de la realitat o d'eleva a categoria general un fet singular; i, en tercer lloc, hi ha la difusió com a notícia d'un contingut originari d'una web satírica.

Un exemple de la primera via seria la notícia falsa segons la qual el Govern d'Islàndia pagarà l'equivalent a 1.800 euros al mes als homes que es casin amb una dona islandesa. La notícia, totalment inventada, va ser desmentida pel Govern d'Islàndia.

Captura de pantalla del vídeo de YouTube *Islàndia PAGA Por Casarse Con Una Islandesa* *Islàndia Ofrece 37 Mil Pesos Mensuales Por Casarte* del canal *Kante Khan Cro*

Un exemple de la segona via, la creació de continguts falsos a partir de continguts reals, seria la notícia falsa segons la qual la Universitat d'Oxford donarà a les dones 15 minuts més de temps per fer els exàmens. La realitat, en aquest cas, és que la universitat esmentada va decidir augmentar el temps dels exàmens per a tot l'alumnat, no només per a les dones.

Pel que fa a la tercera via, la redifusió com a notícia d'un contingut humorístic o sarcàstic, té com a origen pàgines web satíriques com ara *El Mundo Today*, *World News Daily Report* o *12 minutos.com*. La darrera va publicar, com a contingut satíric, que l'Ajuntament d'Oviedo prohibirà mirar i adreçar-se a les dones pel carrer. Aquest contingut va ser redifòs com una notícia real per diversos mitjans i plataformes d'Internet.

Quant a la difusió, les 12 informacions falses analitzades pel CAC tenen en comú que s'han viralitzat mitjançant la xarxa en formats i plataformes diversos (webs, blogs, YouTube, Twitter, Facebook, etcètera).

A més, una cerca a Google d'algunes de les informacions falses analitzades mostra que el 48% dels resultats reproduïx la informació falsa. En altres casos, el titular reflecteix la informació, que únicament és desmentida al cos de la notícia. Per contra, els desmentits dels fets són minoritaris.

Per exemple, la notícia sobre Islàndia esmentada més amunt va ser reproduïda en 16 vídeos que transmetien la notícia falsa i un que la desmentia. Dels 16 vídeos falsos, el més difós compta amb 985.000 visualitzacions i el segon en té 233.000.

L'informe assenyala que la difusió de les notícies falses analitzades va tenir com a conseqüència la creació d'un discurs determinat que suposa, per una banda, la consideració de les dones com a inferiors als homes, i per l'altra, el qüestionament de les polítiques de gènere que es fan.

Un exemple de la darrera repercussió es pot trobar, per exemple, en l'afirmació que el 80% de les denúncies per violència masclista són falses. Aquesta notícia, sense base real i que va ser viralitzada per Internet, va sorgir per considerar com a denúncia falsa totes aquelles denúncies per violència masclista presentades que no van ser condemnatòries (per raons diverses, com ara que no van arribar a judici perquè hi va haver un procés de mediació). Les dades de la Fiscalia General de l'Estat, en canvi, assenyalen que la proporció de denúncies falses per violència masclista és del 0,01% del total.

A més, segons assenyala el president del CAC, **Roger Loppacher**, l'anàlisi realitzada posa de manifest que la interacció de les persones que accedeixen a aquest tipus de notícies (en forma de comentaris o de retuits, per exemple) mostra l'efectivitat en la transmissió d'aquest discurs contrari a la igualtat de les dones. Segons conclou l'informe, les *fake news* no són formalment opinió, però en creen.

Aquest aspecte entronca amb el fenomen conegut com *echo chambers* o la creació de sistemes tancats de persones amb pensament similar que es veuen amplificats per la repetició de missatges que els refermen. Així, l'anàlisi efectuada aporta indicis d'aquest fenomen en la mesura que els comentaris respecte d'un exemple de *fake news* majoritàriament sempre es mostren d'acord amb el missatge que transmet la informació falsa. Així, el fenomen de les *fake news* contribuiria a la creació de guetos digitals creats entorn d'un pensament.

Programa eduCAC

Per ajudar a fer front al fenomen de les *fake news*, el CAC ha inclòs en el programa eduCAC un [nou contingut divulgatiu que mostra com detectar les notícies falses](#). El programa eduCAC és una iniciativa del CAC, amb la col·laboració del Departament d'Ensenyament, que s'ha implementat en l'actual curs escolar 2017-2018.

El nou contingut, adreçat al professorat, a les famílies i a l'alumnat, està integrat per una guia pràctica per ajudar a detectar les notícies falses. El material, que està disponible a Internet (www.educac.cat), inclou també un glossari, que explica conceptes com ara *fets alternatius*, *postveritat*, *click baiting*, *hoaxes*, *spamming*, *bombolles de filtres* i *algoritmes*.

Aquest contingut del programa eduCAC inclou també un apartat sobre el paper dels periodistes a l'hora d'abordar el fenomen de les *fake news*, en concret, l'aparició de noves figures com ara el *fact-checker*, el periodisme de dades o les webs especialitzades a alertar sobre el caràcter fals d'una informació.

[Les fake news a Internet. El discurs de gènere](#)

Més informació: **Comunicació del CAC** • C/ dels Vergós, 36-42 • 08017 Barcelona
Tel.: 935 575 000 i 627 480 483 • Fax: 935 575 003
Adreça electrònica: comunicacio.cac@gencat.cat
Web: www.cac.cat